

ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Παιδαγωγικό πλαίσιο και θεματική ενότητα

1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

1. Δημιουργός του σχεδίου

Όνοματεπώνυμο: Παρασκευή Λεοντοπούλου

1.1 Βαθμίδα εκπαίδευσης, τάξη, Θεματική Ενότητα στην οποία αφορά η Διδακτική Πρακτική:

Τάξη στην οποία εφαρμόζεται: Α Γυμνασίου

Θεματική Ενότητα του ΠΣ την οποία υπηρετεί: ΘΕ1 Μεγαλώνουμε και αλλάζουμε

1.2 Τίτλος σχεδίου διδασκαλίας (Θέμα)

“Η εμφάνιση του κοινοβιακού μοναχισμού στον Χριστιανισμό του 4^{ου} αιώνα”

1.3 Σκοπός & Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα του σχεδίου διδασκαλίας

Γενικός Σκοπός:

Οι μαθητές/τριες ενθαρρύνονται

- να **γνωρίσουν** την συνυφασμένη με τον πολιτισμό τους ιστορική πορεία του Χριστιανισμού
- να **νοηματοδοτήσουν** ένα φαινόμενο της θρησκείας του Χριστιανισμού, το οποίο εμφανίζεται τον 4^ο αιώνα, τον κοινοβιακό μοναχισμό
- να **αναμετρηθούν** με ερωτήματα και απαντήσεις σχετικά με το φαινόμενο του μοναχισμού
- να **ανακαλύψουν**, και μέσα από θρησκευτικά κείμενα, προτάσεις για αξίες και στάσεις ζωής που θα μπορούσαν, πιθανόν, να αξιοποιηθούν για να οικοδομήσουν το δικό τους αξιακό κόσμο και την προσωπικότητά τους.

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα:

- Οι μαθητές να **αναπλάσουν** τις συνθήκες της εποχής **διακρίνοντας** και **αποτιμώντας** την επιλογή και τα κίνητρα της μοναχικής (κοινοβιακής) ζωής και
- να **αξιολογήσουν**, εάν κάποιες βασικές **αξίες** της μπορούν να συσχετιστούν με ή να ενθαρρύνουν τις υπό διαμόρφωση δικές τους.

1.4 Εμπλεκόμενοι Στόχοι και Επάρκειες της Τάξης

- Με το παρόν σχέδιο διδασκαλίας οι μαθητές της Α Γυμνασίου **οικοδομούν τη θρησκευτική τους γνώση** ολοκληρώνοντας **μία ενότητα μάθησης για την ιστορική πορεία του Χριστιανισμού και του πολιτισμού** τους που αφορά στην οργάνωση της Εκκλησίας.
- Καλούνται να **αποκωδικοποιήσουν** το φαινόμενο του μοναχισμού, στο μέτρο που η **ηλικιακή τους ανάπτυξη** τους το επιτρέπει, για να νοηματοδοτήσουν ένα φαινόμενο του κόσμου τους, με δεδομένο ότι θα έχουν δει ή και επισκεφτεί χριστιανικό μοναστήρι και μοναχούς/μοναχές στην περιοχή τους.
- Η **διερεύνηση των ερωτημάτων** τους σχετικά με το μοναχισμό θα τους επιτρέψει να **καταρτιστούν** για το φαινόμενο με **πληροφορίες και γνώσεις** που θα **αξιοποιηθούν** για τη δική τους **διαμόρφωση στάσεων και διαθέσεων** και την **επιλογή κριτηρίων ηθικής ζωής** και **ενός αξιακού συστήματος** για τη συγκρότηση της δικής τους **προσωπικότητας**.

1.5 Προτεινόμενη Εκπαιδευτική Μέθοδος

Διδακτική Μέθοδος : Επικοδομητική, Διαλογική, Διερευνητική και Ερμηνευτική Μέθοδος.

Τεχνικές: **Ιδεοθύελλα, Διάλογος-Συζήτηση** με αφόρμιση προσωπικά τους ερωτήματα, **Ομαδοδुνεργατική** και **Διερεύνηση** στοιχείων που βοηθούν τη στοχοθεσία μας μέσα από τραγούδι και από κείμενα.

2. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ανά στάδιο

2.1 Γενική Περιγραφή

Το σχέδιο αφορά στο 4^ο 2ωρο της ΘΕ 1

Στάδιο 1: Συγκέντρωση και αναγνώριση προϋπάρχουσων γνώσεων και λύση τυχόν παρεξηγήσεων σχετικά με το μοναχισμό (Δραστηριότητα 2 & 3).

Στάδιο 2: Ένταξη των νέων γνώσεων σχετικά με το μοναχισμό στην εικόνα τους για την πορεία του Χριστιανισμού στον κόσμο (Δραστηριότητα 4)

Στάδιο 3: Προσωπική εμπλοκή των μαθητών σε διαδικασία αναζήτησης πνευματικών και ηθικών αξιών (Δραστηριότητα 5 & 6)

Περιγραφή δραστηριοτήτων:

Δραστηριότητα 1

Ερωτήσεις-απαντήσεις για να συνδέσουμε τα προηγούμενα 2ωρα με το μοναχισμό.

Δραστηριότητα 2

Ιδεοθύελλα στην έννοια «μοναχισμός»

Βήμα 1: Σε ομάδες των 4 ή 5 μαθητών/τριών, που έχουν διαμορφωθεί από προηγούμενο 2ωρο, οι μαθητές/μαθήτριες καταγράφουν ό,τι συναφές κρίνουν ότι εμπεριέχεται στο ερώτημα σε φύλλο που τους έχει δοθεί. Στη συνέχεια, κάθε ομάδα επιλέγει τις 2 σημαντικότερες γι' αυτήν απαντήσεις.

Βήμα 2: Καταγράφουμε στον πίνακα τις προτάσεις-λέξεις που έχουν προκύψει από κάθε ομάδα και τις ομαδοποιούμε, με συλλογική διάθεση.

Βήμα3: Γίνονται απαραίτητες διασαφηνίσεις στο βαθμό που κρίνουμε ότι υπηρετούν την κατανόηση του θέματός μας και λύνονται τυχόν παρεξηγήσεις.

Δραστηριότητα 3

Διάλογος-Συζήτηση

Βήμα 1: Ο μοναχισμός, ως φαινόμενο που το γνωρίζουν, αλλά που εγείρει ερωτήματα στην αναπτυξιακή φάση των μαθητών/τριών της Α Γυμνασίου, προκαλεί τη συζήτηση στην τάξη με ερωτήσεις και οι απαντήσεις δίδονται ως συνέχεια και των προηγούμενων διασαφηνίσεων, της Δραστηριότητας 1.

Βήμα 2: Η συζήτηση κατευθύνεται από τον/την διδάσκοντα/διδάσκουσα σε σύνδεση με τα προηγούμενα μαθήματα, την οργάνωση της Εκκλησίας και τις απαρχές του μοναχισμού που θα διερευνηθούν με την επόμενη δραστηριότητα.

Δραστηριότητα 4

Ομαδοδुνεργατική Διερεύνηση (με στοιχεία της τεχνικής της χιονοστιβάδας) μέσα από κείμενο για τη δημιουργία του μοναχισμού. (Φύλλο Εργασίας 1)

Βήμα 1: Ανά δύο οι μαθητές διαβάζουν και υπογραμμίζουν τα σημαντικά σημεία του κειμένου. Κύκλωση βασικών λέξεων-κλειδιών που αφορούν στη δημιουργία του μοναχισμού

Βήμα 2: Ξαναγίνονται ομάδα (των 4 ή 5), αποφασίζουν και καταγράφουν σε 5 προτάσεις τους λόγους επιλογής της μοναχικής ζωής τον 4^ο αιώνα και τα σημεία του κειμένου που κρίνουν ως σημαντικότερα για την εξέλιξη του μοναχισμού.

Βήμα 3: Διαβάζει κάθε ομάδα τις προτάσεις της και αποφασίζουν, ως τάξη πλέον, ποια σημεία από όσα ακούστηκαν θα επιλέξουν για να διατυπώσουν ένα ενιαίο πλαίσιο δημιουργίας του μοναχισμού.

Δραστηριότητα 5

“Συνομιλία” με την τέχνη, μέσα από ένα τραγούδι.

Βήμα1: Ζητείται να διατυπώσει ο καθένας σε μικρό φυλλάδιο (τέταρτο του Α4) που έχει δοθεί, ποια

νομίζει ότι είναι η περιπέτεια του προσκυνητή που γι' αυτήν μιλάει το τραγούδι (ή μία από τις περιπέτειες).

Βήμα 2: Αφού ακούσουμε το τραγούδι (Οι περιπέτειες ενός προσκυνητή, του Αλκίνοου Ιωαννίδη), ακούμε και τις «περιπέτειες» που κατέγραψαν οι μαθητές. Κάποιες από τις απαντήσεις τους θα «φωτισθούν» από τον/την διδάσκοντα/διδάσκουσα για να οδηγήσουν στην επόμενη δραστηριότητα.

Δραστηριότητα 6

Με ατομικό Φύλλο Εργασίας

Βήμα 1: Δίδεται το Φύλλο Εργασίας 2, ένα κείμενο του Κασσιανού, επεξεργασμένο, στο οποίο περιλαμβάνονται 8 λογισμοί της κακίας. Διαβάζονται από τον διδάσκοντα/διδάσκουσα οι 8 αγώνες που ο Κασσιανός θεωρεί σημαντικούς για τον μοναχό και δίνονται επεξηγήσεις, εφόσον ζητηθούν (5-6 λεπτά).

Βήμα 2: Στο Φύλλο Εργασίας υπάρχει ένας αριθμός, από το 1 μέχρι το 8, ο οποίος αντιστοιχεί στους 8 λογισμούς. Όταν διαβαστούν όλοι, τους ζητάμε να γράψουν ένα παράδειγμα και την άποψή τους για τον λογισμό που αντιστοιχεί στον αριθμό τους (3-4 λεπτά).

Βήμα 3: Μοιραζόμαστε τις απαντήσεις με την τάξη. Θα ακουστούν 3 ή 4 για κάθε λογισμό και θα δοθεί η ευκαιρία να αποτιμηθούν κάποιοι προβληματισμοί.

Δραστηριότητα 7 (εάν καταστεί δυνατόν)

Επίσκεψη σε μοναστήρι της περιοχής.

Το περίγραμμα της Διδασκαλίας

α/α	Στάδια διδασκαλίας	Χρόνος	Εκπαιδευτική Τεχνική (πολύ σύντομη περιγραφή)	Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα που υπηρετούνται
1	Δραστηριότητα 1η	8-10 λεπτά	Ερωταποκρίσεις σχετικά με τη γνώση των προηγούμενων μαθημάτων της ΘΕ1.	Δημιουργείται συνάφεια της ιστορικής πορείας του Χριστιανισμού με το μοναχισμό.
2	Δραστηριότητα 2η	10λεπτά	Ιδιοθύελλα: η ομάδα καταγράφει λέξεις με συνάφεια του όρου που έχει δοθεί στην τάξη. Οι λέξεις αυτές ομαδοποιούνται σε πίνακα και παρουσιάζουν τη γνώση των μαθητών ως μωσαϊκό για το θέμα που τους ζητήθηκε. Διασαφηνίσεις.	Συγκεντρώνεται η γνώση των μαθητών για το μοναχισμό. Εκφράζονται οι απόψεις και υποθέσεις τους για τα κίνητρά του.
3	Δραστηριότητα 3 ^η	10λεπτά	Καθοδηγούμενος Διάλογος-Συζήτηση	Αποσαφήνιση πιθανών παρεξηγήσεων σχετικά με το μοναχισμό.
4	Δραστηριότητα 4 ^η	20-25 λεπτά	Καθοδηγούνται να διερευνήσουν και εντοπίσουν τα κίνητρα γέννησης του μοναχισμού μέσα από το κείμενο.	Αξιολογούν τις πληροφορίες του κειμένου για την γέννηση του μοναχισμού και αποτιμούν τα κίνητρα της μοναχικής ζωής. Δεξιότητες διαλόγου και συνεργασίας. Ανάδειξη του δικαιώματος της διαφωνίας σε μια ομάδα, με σεβασμό στις αξίες που την διέπουν.
5	Δραστηριότητα 5 ^η	10-15 λεπτά	Αξιοποιώντας την τέχνη ενός τραγουδιού , διατυπώνουν	“ Συνομιλούν ” με έναν σύγχρονό τους καλλιτέχνη

			απάντηση στο ερώτημα «ποια νομίζετε ότι είναι η περιπέτεια του προσκυνητή του τραγουδιού».	για ζητήματα πνευματικής αναζήτησης που θέτει το τραγούδι του.
6	Δραστηριότητα 6 ^η	20-25 λεπτά	Φύλλο Εργασίας 2 με επιγραμματικά και επεξεργασμένα τα 8 πάθη που καλούνται οι μοναχοί να αποφύγουν. Θα το συμπληρώσουν και θα μοιραστούν τις απαντήσεις/προβληματισμούς τους με την τάξη.	Καλούνται να αναμετρηθούν με αρετές και αξίες της χριστιανικής πρότασης ζωής και να τις αξιολογήσουν σε σχέση με το δικό τους αξιακό σύστημα που οικοδομούν στην αναπτυξιακή φάση που βρίσκονται. Θα κρίνουν τη σημασία τους στη δική τους προσωπική και κοινωνική ζωή. Και με τη δραστηριότητα αυτή αξιολογείται ταυτόχρονα ο βαθμός επίτευξης της στοχοθεσία μας.

Βιβλιογραφικές πηγές σχεδίου:

Από το προτεινόμενο υλικό για την επεξεργασία των Θεματικών Ενοτήτων της Α Γυμνασίου του ΠΣ

2.2 Υλικοτεχνική Υποδομή (αν είναι απαραίτητη στο σχέδιο)

- Συσκευή αναπαραγωγής τραγουδιού (από διαδραστική οθόνη ή CDplayer)
- Φάκελος Υλικού που περιέχει όποιο υλικό τους δόθηκε ή παρήχθη από τους ίδιους και Φύλλα Α4 ολόκληρα και κομμένα στα τέσσερα.

2.3 Φύλλα Εργασίας (αν περιλαμβάνονται στο σχέδιο): 1 & 2

1) ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Τι μαθαίνουν οι μαθητές και πώς αξιολογείται

1: ανακαλούν και ξεδιπλώνουν όσα ήδη γνωρίζουν και τα μοιράζονται με την ομάδα και την τάξη με την ιδεοθύελλα. Έτσι αξιολογείται **διαγνωστικά** το προϋπάρχον γνωστικό τους επίπεδο.

2: μαθαίνουν για την οργάνωση του κοινοβιακού μοναχισμού στην Εκκλησία και για μια στάση ζωής που δεν μετατρέπει την διαφορετική άποψη σε άρνηση αξιών, απεναντίας, υπερασπίζεται αξίες ζωής, ακόμα κι όταν υπάρχει διαφωνία με την πλειοψηφία. Αξιολογείται με την **διερεύνηση** κειμένου (ΦΕ1) από τους μαθητές και τον διάλογο.

3: μαθαίνουν να αναμετρώνται με αξίες της χριστιανικής πρότασης ζωής, όπως αυτές δίδονται στο κείμενο (ΦΕ 2). Αξιολογούνται με την **ποιότητα των απαντήσεων** (επάρκεια, σαφήνεια, επεξεργασία ερωτήματος) που θα διατυπώσουν στο Φύλλο Εργασίας.

4: με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο ασκούνται στη συνεργασία και με το διάλογο στο σεβασμό στην άποψη του συνομιλητή τους. Η παρατήρηση του/της διδάσκοντα/διδάσκουσας μπορεί να αξιολογήσει την **ενεργό συμμετοχή** και την **επιτυχία του διαλόγου**.

5: μαθαίνουν ότι η πνευματική αναζήτηση εκφράζεται και από στίχους και μουσική. Αξιολογείται η προσπάθεια να προσπαθήσουν να **κατανοήσουν** και να **εκφράσουν** αυτό που εισέπραξαν από ένα τραγούδι.

26. Από τους αναχωρητές στο κοινόβιο: Η εξέλιξη του μοναχισμού

Οι πρώτοι χριστιανοί που απομακρύνθηκαν από τον κόσμο –από τα μέσα του 3^{ου} μ.Χ. αι.– σε απομονωμένες περιοχές αναζητώντας την απόλυτη αφιέρωση στον Θεό, ονομάζονται **αναχωρητές** ή **ερημίτες**. Τον 4^ο αι., παρά τη ραγδαία εξάπλωση του Χριστιανισμού και την εντυπωσιακή αύξηση του αριθμού των Χριστιανών η χριστιανική πνευματικότητα είχε αρχίσει να εκπίπτει. Μεγάλες ομάδες ασπάζονταν τον Χριστιανισμό, χωρίς όμως να συμμερίζονται το χριστιανικό πνεύμα ή πολλοί χριστιανοί συμμαχούσαν με την κρατική εξουσία και απομακρύνονταν από τη χριστιανική ζωή των πρώτων αιώνων. Μέσα σ' αυτές τις συνθήκες πολλοί πιστοί εγκατέλειπαν τον κόσμο και αναχωρούσαν σε ερημικούς τόπους για να αφιερωθούν στην προσευχή και τη μετάνοια. Ο μοναχισμός δηλαδή αναδείχθηκε ως κίνημα διαμαρτυρίας προς το κοσμικό φρόνημα που φαινόταν να εισβάλλει στην Εκκλησία μετά την αναγνώριση του Χριστιανισμού ως επίσημης θρησκείας. Δεν είναι λοιπόν τυχαίο ότι ο μοναχισμός αναπτύχθηκε αμέσως μετά τη μεταστροφή του Κωνσταντίνου. Ωστόσο, η μοναστική κίνηση από την πρώτη της στιγμή δεν είναι ατομικό γεγονός, αλλά έχει σαν πρότυπό της το ήθος της πρωτοχριστιανικής κοινότητας των Ιεροσολύμων και δεν παύει να υπενθυμίζει στους χριστιανούς πως η Βασιλεία του Θεού δεν είναι του κόσμου τούτου.

Ο τόπος στον οποίο γεννήθηκε και από τον οποίο εξαπλώθηκε ο αναχωρητικός μοναχισμός ήταν η Αίγυπτος. Οι πρώτοι αναχωρητές κατέφευγαν κυρίως γύρω από την κοιλάδα του Νείλου. Κύριος εκπρόσωπος και σύμβολο του αναχωρητισμού στην έρημο της Αιγύπτου είναι ο **Μέγας Αντώνιος** (251-355) που αφού μοίρασε την περιουσία του στους φτωχούς, έζησε το μεγαλύτερο διάστημα της ζωής του σε συνθήκες απομόνωσης, προσευχής και νηστείας. Ο μοναχισμός γρήγορα διαδόθηκε στην παρακείμενη Παλαιστίνη και από εκεί στη Συρία.

Οι κατοικίες των ασκητών διαμορφώνονταν με πρόχειρα υλικά, ικανά να προσφέρουν μια στοιχειώδη προστασία από τις ακραίες αλλαγές της θερμοκρασίας στην έρημο. Στην Ανω Αίγυπτο πιθανώς ένα απλό καλύβι ήταν αρκετό για να αντιμετωπίσει ο αναχωρητής τις αλλαγές της θερμοκρασίας, αλλά στην Κάτω Αίγυπτο με τις συχνότερες βροχοπτώσεις, η ανάγκη για μια πιο στέρεη κατοικία ήταν μεγαλύτερη. Ένα από τα πλέον πρόσφορα καταλύματα ήταν τα σπήλαια και οι σκεπασμένοι βράχοι. Τα κελιά χτιζόνταν με απλές τεχνικές από τους ίδιους τους μοναχούς. Η αύξηση των αναχωρητών και η εγκατάστασή τους γύρω από τα ερημητήρια των διάσημων για την αρετή τους και την πίστη τους αναχωρητών οδήγησε σε μια νέα μορφή μοναχικής ζωής, τη **λαύρα**. Επρόκειτο για συγκροτήματα από συνδεδεμένα μεταξύ τους οικήματα μοναχών. Η λαύρα οδήγησε σταδιακά στον **κοινοβιακό μοναχισμό**.

Το **Κοινόβιο** (από την ελληνική λέξη κοινόβιος, που σημαίνει κοινή ζωή, παράγεται από το κοινός και βίος) και οργανωτής θεωρείται ότι είναι ο **Παχώμιος** (290-348), ο οποίος είχε αρχίσει την πνευματική του «δοκιμασία» ως ερημίτης. Το Κοινόβιο δεν ήταν απλώς μια από κοινού συμμεριζόμενη ζωή αλλά κατά κυριολεξία μια κοινή ζωή, με πλήρη αμοιβαιότητα, και πλήρες άνοιγμα του ενός προς τον άλλον. Στον κοινοβιακό μοναχισμό όλοι οι μοναχοί έχουν ομοίμορφη ενδυμασία, κάνουν κοινή προσευχή και συμμετέχουν όλοι στις εργασίες για την κάλυψη των αναγκών του κοινοβίου.

Ο μεγάλος νομοθέτης της ασκητικής ζωής ήταν ο **Μέγας Βασίλειος** καθώς καθόρισε τους κανόνες λειτουργίας του.

Ο μοναχισμός από την αρχή του είναι μια κοινότητα που διαφοροποιείται από την παραδοσιακή μέχρι τότε κοινότητα, με βασικό στόχο να δώσει έμφαση στην απόφαση μεταστροφής, τη θυσία, τον περιορισμό του εγώ μέσα στην αμοιβαία αγάπη. Γι' αυτό και οι Πατέρες της Εκκλησίας στα έργα της συχνά ερμηνεύουν τον κοινοβιακό μοναχισμό ως υπενθύμιση της πρώτης εκκλησιαστικής κοινότητας των Ιεροσολύμων και ως υπόδειγμα της ευρύτερης κοινωνικής ζωής (Ι. Χρυσόστομος, *Εις τα Πράξεις των αποστόλων*, 11, PG 60, 97, και *Εις την Α προς Κορινθίους, ομιλία στ'*, 4, PG 61, 52-53. Μ. Βασίλειος, *Ασκητικάί Διατάξεις* 18, 1-2, PG 31, 1381-1384). Είναι χαρακτηριστικά τα όσα διευκρινίζει ένας σπουδαίος μοναχός από την Αίγυπτο, ο **Ισίδωρος ο Πηλουσιώτης** (π. 360 – π. 450). Ότι δηλαδή τα λαμπρά οικοδομήματα που ανεγείρονται εις βάρος της αλληλεγγύης και της κοινωνικής δικαιοσύνης δεν αποτελούν παρά εκδηλώσεις φαραωνικής αλαζονείας και «λιθομανίας»! (Ισίδωρος Πηλουσιώτης, *Επιστολαί, ρνβ'*, *Συμμάχω*, PG 78, 283C-285A).

Φύλλο Εργασίας 2
Του/Της.....

Ιωάννη Κασσιανού, Προς τον επίσκοπο Κάστορα περί των οχτώ λογισμών της κακίας:
γαστριμαργίας, ενοχλητικών σκέψεων, φιλαργυρίας, οργής, λύπης, ακηδίας, κενοδοξίας και υπερηφάνειας (επεξεργασμένο)

1. Για την εγκράτεια της κοιλίας

[...] Εκείνοι (οι άγιοι Πατέρες) λοιπόν, δεν έχουν παραδώσει ένα κανόνα νηστείας, ούτε ένα τρόπο της διατροφής, ούτε το ίδιο μέτρο, γιατί δεν έχουν όλοι την ίδια δύναμη, είτε λόγω ηλικίας, είτε ασθένειας, είτε καλύτερης συνήθειας του σώματος. Έχουν όμως παραδώσει σε όλους ένα σκοπό, να αποφεύγουμε την αφθονία και να αποστρεφόμεστε το χορτασμό της κοιλίας.

2. Δεύτερος αγώνας που έχουμε να κάνουμε είναι εναντίον των ενοχλητικών σκέψεων

Πρώτα-πρώτα λοιπόν πρέπει με κάθε προσοχή να φυλάγει κανείς την καρδιά του από ρυπαρούς λογισμούς. [...] Γι' αυτό και η σοφή Παροιμία δε λέει «Με κάθε τρόπο να προσέχεις τα μάτια σου», αλλά «Με κάθε τρόπο να προσέχεις την καρδιά σου».

3. Τρίτος είναι ο αγώνας εναντίον του πνεύματος της φιλαργυρίας

Η αρρώστια όμως της φιλαργυρίας έρχεται από έξω και μπορεί ευκολότερα να κοπεί αν καταβάλει κανείς επιμέλεια και προσοχή. Αν όμως παραμεληθεί, γίνεται πιο καταστρεπτική από τα άλλα πάθη και δύσκολα φεύγει- γιατί είναι ρίζα όλων των κακών.

4. Τέταρτος αγώνας είναι εμπρός μας εναντίον του πνεύματος της οργής

Όποιοι λοιπόν θέλει να φτάσει την τελειότητα και επιθυμεί να αγωνιστεί νόμιμα τον πνευματικό αγώνα, ας είναι ξένος από το ελάττωμα της οργής και του θυμού.

5. Πέμπτος είναι ο αγώνας εναντίον του πνεύματος της λύπης

το οποίο σκοτίζει την ψυχή από κάθε πνευματική θεωρία και την εμποδίζει από κάθε αγαθή πράξη... δεν ανέχεται να είναι ο άνθρωπος πράος και να κινείται εύκολα σε κατάνυξη και συμπάθεια... Και δεν επιτρέπει στην ψυχή να εννοήσει ότι όχι απέξω, αλλά μέσα της έχει την αρρώστια, η οποία τότε φανερώνεται, όταν έρθουν οι πειρασμοί και με τη δοκιμασία τη φέρουν στην επιφάνεια.

6. Έκτος είναι ο αγώνας μας εναντίον της ακηδίας (αμέλεια, πλήξη)

Οι άγιοι πατέρες της Αιγύπτου, δεν αφήνουν ποτέ να μένουν αργοί οι μοναχοί και μάλιστα οι νεότεροι, επειδή γνωρίζουν ότι με την υπομονή της εργασίας και την ακηδία διώχνουν, και την τροφή τους προμηθεύονται, και βοηθούν όσους έχουν ανάγκη. Γιατί δεν εργάζονται μόνο για τις δικές τους ανάγκες, αλλά και σε ξένους και φτωχούς και φυλακισμένους δίνουν από την εργασία τους.

7. Έβδομος είναι ο αγώνας κατά της κενοδοξίας

Και να μην κάνει τίποτε επιδιώκοντας τον ανθρώπινο έπαινο, αλλά να επιζητεί την αμοιβή μόνο από τον Θεό.

8. Ογδοος είναι ο αγώνας κατά της υπερηφάνειας

Φοβερότατος αυτός ο αγώνας και από όλους τους προηγούμενους αγριότερος... το πάθος της υπερηφάνειας σκοτίζει ολόκληρη την ψυχή και την ρίχνει σε τέλεια πτώση... ας φυλάξουμε την καρδιά μας από το θανατηφόρο πνεύμα της υπερηφάνειας...

Γράψτε ένα παράδειγμα που σας έρχεται στο νου για τον ... (αριθμός) ... λογισμό. Ποια είναι η άποψή μου για τον αγώνα που προτείνεται;

.....
.....
.....